

לקט שאלות העוסקות במבנה תחבירי המדגיש את עמדת הכותב

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ט, מס' 75281

פרק ב: תחביר

7. ב. לפניך משפט מורכב.

כל אדם חש שלא ייתכן שרשעים אשר הפיקו את זממם לרעת בני האדם לא יבואו על עונשם.

(2) במשפט מובעת טענה של הכותב.

כתוב את טענת הכותב במשפט מורכב שיש בו פסוקית נושא בלבד.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ט, מס' 11281

פרק ב: תחביר

7. לפניך קטע על פי טקסט 1, ובו ארבעה משפטים.

I ב- 25 באוגוסט 1835 פורסמה בעיתון ניוירוקי סדרה של מאמרים "מדעיים" המתארים לכאורה גילויים חדשים על החיים בירח: עטלפים דמויי אדם, שטח מאבני בזלת ועצי ירח. II ה"חדשות" מן הירח הוצגו באופן שנועד לשוות להן מידה של אמת. III בכותרת הזכר האסטרונם המוכר ג'ון הרשל אף על פי שלא היה לו קשר לפרסום. IV המאמרים נלקחו כביכול מכתב עת מדעי, והובאו בהם נתונים כמותיים רבים.

ב. בקטע נעשה שימוש במבני משפט סבילים.

מדוע נוסח הקטע באופן הזה?

ד. (1) העתק מן הקטע את שתי המילים שתפקידן התחבירי הוא הסגב.

(2) ציין מהי מטרת השימוש של הכותב בהסגרים האלה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ט, מס' 11281

פרק ב: תחביר

7. לפניך שלושה משפטים.

I. אף על פי שמדע המשחקים עדיין בחיתוליו, כבר גובשו די תובנות בתחום הפסיכולוגיה לעיצוב משחק על פי

נוסחה שכלולים בה רכיבי ההתמכרות הבסיסיים.

II. תאגידי הטכנולוגיה מעדיפים שהעניין הזה יישאר בצל, שכן הם חוששים מחשיפת העובדה שצעירים הם

קורבן של מניפולציה.

III. משחקי הפעולה מעולם לא תוכננו להיות אמצעי לימוד, אך יש בעצם מהותם עקרונות למידה חשובים.

ד. המר את משפט III במשפט פשוט, שיבטא את הטענה המרכזית שבו. עליך להשמיט מילים.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ז, מס' 75281

פרק ב: תחביר

7. א. (1) לפניך שני משפטים. קרא אותם, וכתוב ליד כל משפט את הסוג התחבירי שלו: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

I. אמנם האדם אינו נזקק תמיד לכל הבקשות שבנוסח הקבוע, אולם בקשות אלה מחנכות אותו להתפלל על הכול ולא לחשוב רק על עצמו. _____

II. גם אם יתפלל אדם מדי פעם תפילה שאין בה רגשת הלב, המאמץ הקבוע להתפלל את אותן התפילות בכוונה יוליד תפילות של אמת. _____

(2) ציין את הקשר הלוגי המשותף לשני המשפטים. _____

ניתוח

(3) הקשר הלוגי הזה מאפיין מאמרי טיעון.

בכל אחד מן המשפטים I, II סמן את חלק המשפט המבטא את עמדת הכותב.

(4) את עמדת הכותב שבמשפט II המר במשפט שהקשר הלוגי שבו הוא תנאי.

11. ג. לפניך שני משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. ללא ספק, מטרת התפילה אינה רק סיפוק צרכינו אלא גם חיזוק האמונה בבורא.

II. כדי שתפילתנו לא תהיה מלמול מילים ריקות, כדאי שנדע מהי הכוונה היסודית ביותר בתפילה.

תפקוד

(3) במשפטים מסומנות בקו מילים המרמזות על עמדה של הכותב.

- ציין את התפקיד התחבירי של המילים המסומנות בקו.
- ציין מהי מטרתו של הכותב בשימוש בכל אחת מן המילים.

ללא ספק

כדאי

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ז, מס' 11281

פרק ב: תחביר

ניתוח

7. ד. בכל אחד מן המשפטים III-I סמן את החלק שבו מובאת הטענה של הכותב.
- I. למרות זיקתן של רוב תנועות הנוער למסגרות המפלגתיות של המבוגרים הן שמרו על מעמדן העצמאי.
- II. אמנם הם מייצגים תנועות בעלות אופי שונה ואידאולוגיה שונה, אבל יש ביניהם שיתוף והבנה.
- III. אף כי הפיכתה של השפה העברית לשפת ההוראה והדיבור היא פרי המאבק המוצלח של הסתדרות המורים, הרי היה לבני הנוער חלק נכבד בהצלחה הזאת.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ז, מס' 11281

פרק ב: תחביר

8. ב. לפניך משפט איחוי (מחובר), ובו שני איברים. קרא אותו, וענה על הסעיפים שאחריו.
- רבים מקדשים את זכותם לבחור את מזונם, אולם תחושת האוטונומיה הזאת אינה אלא אשליה.

ניתוח

- (2) הקשר הלוגי במשפט זה מאפיין מאמרי טיעון.
- תחם את האיבר המבטא את עמדת הכותב במשפט.